TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
tyv@eduskunta.fi

Kirje

4.1.2016

TEM/1189/00.01.01/2015

Viite

Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa vuosiloman siirtämiseen liittyvien karenssisäännösten (vuosilomalain 25 §) muuttamisesta johtuvia toiminnallisia, taloudellisia ja työllisyysvaikutuksia sekä toimittaa asiasta selvityksen työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle 31. päivään joulukuuta 2015 mennessä.

Arvio vuosilomalain muutoksen (276/2013) vaikutuksista työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Vuonna 2013 hyväksyttiin muutos vuosilomalakiin (276/2013, HE 203/2012). Muutoksessa poistettiin aiemmin voimassa ollut seitsemän päivän karenssisääntö vuosiloman siirrosta sairausajalta. Valiokunnan esityksen pohjalta lopullista esitystä muutettiin kuitenkin niin, että siirto-oikeus rajattiin vain lakisääteisiin vuosilomiin.

Ottaen huomioon vuosilomalakiin valmistellut muutokset, sekä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla valmisteltavat lukuisat muut lakiesitykset, on ministeriö päätynyt laatimaan vuosiloman siirtämiseen liittyvien karenssisääntöjen vaikutuksista yleisluontoisen arvion. Arviota varten ei ole ollut mahdollisuutta suorittaa kyselyä todellisesta vuosiloman siirtojen määrästä, vaan on sen sijaan arvioitu tilannetta sairauspoissaolotilastojen pohjalta.

Sairauspäivien määrän kehitys

Lakimuutoksen vaikutusten arviointia vaikeuttaa se, että lakimuutos on ollut voimassa vasta lokakuusta 2013 alkaen, eivätkä kaikki sen vaikutukset ole välttämättä vielä täysin siirtyneet ihmisten käyttäytymiseen. Sairaslomapäivien määrän trendi on ollut tasaisen laskeva 2000-luvun puolivälistä alkaen aina vuoden 2013 loppuun saakka, mikä on taloudelliselle laskukaudelle tyypillistä. Vuoden 2014 osalta tilastoissa (Työterveyslaitoksen Kunta10 ja EK:n Työaikakatsaus, sekä valtiosektorin tilastointi) sairauspäivien määrässä näkyy jo hienoista nousua, mikä viittaa siihen, että osa palkansaajista on jo vuonna 2014 hyödyntänyt vuosilomien siirron 7 päivän sairauskarenssin poistoa. Tilastokeskuksen työvoimatutkimukseen pohjautuvassa mittauksessa sairauspäivien väheneminen kuitenkin jatkui edelleen kuntasektorilla ja yksityisellä sektorilla myös vuonna 2014, mikä on ristiriidassa muiden tilastolähteiden kanssa. On kuitenkin syytä epäillä, että ero johtuu tilastointikäytänteistä: työvoimatutkimuksen tiedot perustuvat työssäkäyvän omaan ilmoitukseen sairauspäivistä, mikä tuo tilastoihin epävarmuutta.

Kuntasektorin sairauspoissaoloja kartoittaneen Kunta10-tutkimuksen perusteella sairauspoissaolojen määrä on pitkän laskukauden jälkeen hieman kasvanut vuonna 2014. Erityisen suuri hyppäys näkyi heinäkuun, syyskuun ja joulukuun kohdalla: sairauspäivien määrä kasvoi keskimäärin yli 0,1 päivää kuukautta kohden: valtaosa sairauspäivien määrän kasvusta sijoittuu siis loma-

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
PL 32 (Aleksanterinkatu 4)
00023 Valtioneuvosto • Puh. 029 51 6001
Faksi 09 1606 2160 • www.tem.fi

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
PB 32 (Alexandersgatan 4)
00023 Statsrådet •Tfn 029 51 6001
Fax 09 1606 2160 • www.tem.fi

MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY
P.O. Box 32 (Aleksanterinkatu 4)
FI-00023 Government •Tel. +358 29 51 6001
Fax +358 9 1606 2160 • www.tem.fi

aikoihin. Muina talvi- ja kevätkuukausina sairauspoissaolojen määrä jatkoi laskuaan. Koko vuoden osalta kasvu on ollut maltillisempaa: sairauspäivien vuosittainen määrä kasvoi vuosien 2013 ja 2014 välillä 16,3:sta 16,5:een (Kunta10-tutkimuksessa sairauspäiviksi lasketaan kaikki viikonpäivät, jos sairaus jatkuu viikonlopun yli, mutta EK:n ja valtion mittauksissa vain sairastetut työpäivät). Myös Elinkeinoelämän keskusliiton Työaikakatsauksessa havaittiin vastaava ilmiö yksityisellä sektorilla: toimihenkilöiden osalta sairaspäivien määrä lähti kasvuun vuosien 2013 ja 2014 välillä, kun taas työntekijöiden osalta tilanne säilyi entisellään. Valtiosektorilla pieni hyppäys näkyi puolestaan vasta vuoden 2014 syys- ja joulukuussa, ei vielä kesällä 2014.

Kustannusarvio

Erillisessä taustamuistiossa selitettyjen laskelmien perusteella työ- ja elinkeinoministeriö on päätynyt yleisluontoiseen arvioon vuosilomien siirron sairauskarenssin poiston aiheuttamista työnantajiin kohdistuvista kustannuksista sairauslomien määrän muutoksen perusteella. Arviossa oletetaan, että ilman lakimuutosta sairauspäivien määrät olisivat jatkaneet laskuaan kaikilla sektoreilla. Arviossa oletetaan myös, että sairausjaksojen kasvu johtuu yksinomaan lakimuutoksesta, eikä muista mahdollisista tekijöistä. Laskelmissa on huomioitu valiokunnan tekemä muutos alkuperäiseen esitykseen (rajaus koskemaan vain lakisääteistä vuosilomaa) ja sen voimassa oleva tulkinta julkisella sektorilla.

Sairauspäivän kustannus työnantajalle on arvioitu Tilastokeskuksen vuoden 2012 työvoimakustannustutkimuksen perusteella, jossa on arvioitu tehdyn työtunnin hinta sektoreittain. Tämä on kuitenkin vain yksi mahdollinen lähtökohta, sillä ei ole olemassa yksiselitteistä arviota siitä, paljonko kustannuksia sairauspoissaolosta koituu työnantajalle.

Näillä perusteilla päästään seuraavaan arvioon taloudellisista kustannuksista sektoreittain:

- Valtio: noin 10 miljoonaa euroa vuodessa
- Kunnat: noin 50–60 miljoonaa euroa vuodessa
- Yksityinen sektori: noin 200 miljoonaa euroa vuodessa (epätarkka arvio)

On toki huomattava, että julkisen sektorin osalta työn tuottavuuden rahallinen määrittäminen on jossain määrin tulkinnanvaraista. Luvuissa oletetaan, että muutokset työajassa heijastuvat suoraan myös työntekijämäärään, ja sitä kautta työvoimakustannuksiin. Lisäksi yksityisen sektorin lukuihin liittyy paljon epätarkkuutta, sillä ne pohjautuvat yhteen ainoaan mittaukseen, jossa voi olla myös mukana satunnaisvirhettä. Valtion ja kuntien osalta tilastointi on sen sijaan tarkempaa, ja täten kustannusarviot myös luotettavampia.

Lain kustannusarvion tulkintaa vaikeuttaa lisäksi laskelmien metodologiasta riippumatta se, että eri aloilla lakimuutokseen on reagoitu työehtosopimusneuvotteluissa eri lailla. Muutosta on voitu kompensoida eri aloilla eri tavalla, ja se on voinut vaikuttaa esimerkiksi palkankorotusten suuruuteen. Esimerkiksi Kuntien virka- ja työehtosopimuksessa vuosilomien siirto-oikeus on sovittu koskemaan kaikkia lomia, ei vain lakisääteisiä. Työntekijäjärjestöjen mukaan tämän johdosta palkankorotuksia pienennettiin 0,1 prosenttiyksikköä, mikä vastaa rahassa noin 1,3 miljoonaa euroa vuodessa. Lisäksi sijaisen hankkiminen on voinut aiheuttaa mahdollisia ylimääräisiä hallinnollisia kustannuksia, joita ei ole tässä arviossa huomioitu.

Toiminnalliset vaikutukset

Luottamusmiehet ovat antaneet lakimuutoksesta pääasiassa positiivista palautetta, ja muutoksen on koettu vähentäneen tulkintaristiriitoja työpaikoilla. Ongelmina on koettu lomien sijoittelun hankaluudet jaksotyössä, ja sen vaikutukset työjaksojen vajauksiin, sekä sijaisten vähyys kesäkuukausien ulkopuolella. Lisäksi lääkärintodistuksissa on havaittu kirjavuutta. Erityisen ongelmallisena on pidetty ulkomailla laadittuja lääkärintodistuksia. Siirto-oikeuden rajaus koskemaan lakisääteisiä vuosilomia on taas joillain aloilla aiheuttanut tulkintaristiriitoja. Monista toiminnallisista ongelmakohdista on kuitenkin kyetty sopimaan paikallisesti.

Suomen Yrittäjien syksyllä 2014 laatiman kyselyn perusteella ainakin joissain yrityksissä on ollut epäselvyyttä siitä, milloin vuosiloman siirtoa on anottava. Ilmeisesti kaikki työntekijät eivät ole olleet aluksi tietoisia, että vuosiloman siirtoa on anottava ilman aiheetonta viivästystä. Joillain aloilla on epäilty, ettei oikeutta ole juurikaan käytetty, sillä siitä ei ole tullut ammattiliittoihin juuri mitään kysymyksiä.

Työnantajien mukaan vuosilomien siirto-oikeuden laajentaminen on lisännyt jossain määrin hallinnollista työtä ja henkilöstöhallinnon järjestelmiin tehtävien taannehtivien korjausten lisääntymisen myötä myös hallinnollisia kustannuksia. Lisäksi lääkärintodistuksia on tyypillisesti ryhdytty vaatimaan jo ensimmäisestä päivästä alkaen, kun aiemmin niin on tehty vasta muutaman sairauspäivän jälkeen.

Naiset ovat sairauden takia poissa töistä keskimäärin enemmän kuin miehet. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen perusteella ero on keskimäärin hieman yli 2 sairauspäivää vuodessa, eli 21 prosenttia enemmän kuin miehet. Täten omavastuun poistaminen loma-ajalla sairastamisessa lienee toiminut enemmän naistyöntekijöiden kuin miestyöntekijöiden eduksi. Vastaavasti työantajan kustannukset lienevät kasvaneen enemmän naisvaltaisilla aloilla kuin miesvaltaisilla aloilla.

EK:n selvityksen perusteella näyttää siltä, että vuosiloman siirto on ollut sitä yleisempää, mitä suuremmasta yrityksestä on kyse. Tämä johtunee siitä, että yhden työntekijän vajaus iskee pieneen yritykseen kovempaa kuin suureen, ja pienten yritysten työntekijät ovat solidaarisuussyistä jättäneet lomansiirtonsa käyttämättä. Oikeutta on myös käytetty teollisuudessa enemmän kuin palveluissa. Suomen Yrittäjien laatiman selvityksen mukaan syksyllä 2014 noin kolmanneksessa pk-yrityksiä oli siirretty vuosilomia työntekijän sairastumisen takia.

Omavastuun poistaminen on voinut keventää perheiden lastenhoidollista taakkaa, sekä vahvistaa työntekijöiden työssä jaksamista, mutta sitä on vaikea osoittaa tilastollisesti varsinkaan näin lyhyessä ajassa.
Lisäksi, vuosiloman siirto-oikeus on lakimuutoksen myötä kirjattu eräisiin työehtosopimuksiin, millä voi olla pysyväluonteisia vaikutuksia työmarkkinoihin. Tällaisia kirjauksia on muun muassa majoitus- ja ravitsemusalan, lehdistön sekä metsäalan työehtosopimuksissa, sekä valtion ja kuntien virka- ja työehtosopimuksissa. Täten vaikutus ei näillä aloilla välttämättä muutu, vaikka lakia muutettaisiinkin. Lisäksi joissain tapauksissa työehtosopimuksilla on laajennettu vuosilomien siirto-oikeutta lain edellyttämää laajemmaksi, jotta vältyttäisiin tulkintaristiriidoilta ja ylimääräiseltä hallinnolta.

Työllisyysvaikutukset

Lakimuutoksesta koituneita työllisyysvaikutuksia ei ole kyetty annetulla aikataululla arvioimaan. Työllisyysvaikutusten arviointi on muutenkin hyvin haasta-

vaa, sillä työllisyyteen vaikuttaa erittäin moni tekijä, minkä joukossa vuosilomalain muutoksen vaikutusta on lähes mahdoton eristää. Erityisesti tilanteessa, jossa kustannusten kasvu ja tehtyjen työtuntien väheneminen vaikuttavat vastakkaisilla tavoilla työvoiman kysyntään, on työllisyysvaikutusten arviointi hyvin epävarmaa.

Lopuksi

Sairauspäivätilastojen pohjalta tehdyt arviot viittaavat siihen, että karenssin poistaminen vuosilomien siirrosta sairausajalla on todennäköisesti näkynyt sairauslomapäivien lisääntymisenä. Tilastotiedot tulevat kuitenkin aina hieman jäljessä, eivätkä lakimuutokset näy ihmisten käyttäytymisessä välittömästi, mistä johtuen lopullista arviota ei ole vielä kyetty toteuttamaan. Luotettavimman kuvan lakimuutoksen vaikutuksista saisi, mikäli selvityksen toteuttaisi 1–2 vuoden päästä. Luotettavimman mahdollisen tiedon saamiseksi olisi parasta suorittaa huolellisesti järjestetty kyselytutkimus, jossa selvitettäisiin siirrettyjen vuosilomien todellista määrää. Tässä kirjeessä esitetty arvio on vain alustava arvio olemassa olevan tiedon valossa.

Pekka Timonen
Ylijohtaja

Erno Mähönen
Tarkastaja

LIITTEET Taustamuistio työnantajille koituvista taloudellisista kustanuksista

JAKELU Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

TIEDOKSI Kansliapäällikkö Jari Gustafsson
Erityisavustaja Juha Halttunen

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

Eduskunnan työelämä- ja tasarvovaliokunta
tyv@eduskunta.fi

Muistio

4.1.2016

TEM/1189/00.01.01/2015

Taustamuistio työnantajille koituvista taloudellisista kustannuksista

Arvioitaessa vuosilomien siirto-oikeuden sairauskarenssin poiston mahdollisesti työnantajille tuomia kustannuksia on huomioitava eräitä taustatekijöitä. Vuoden 2014 Työvoimatutkimuksen mukaan Suomessa on noin 2 047 000 palkansaajaa, jotka ovat olleet vähintään vuoden yhtäjaksoisessa työsuhteessa, ja ovat näin pääsääntöisesti oikeutettuja vähintään viiden viikon vuosilomaan. Palkansaajista taas noin 406 000 on alle vuoden kestäneissä työsuhteissa. Tästä voidaan tehdä johtopäätös, että noin 84 prosenttia palkansaajista on oikeutettuja viiden viikon lakisääteiseen vuosilomaan ja loput neljän viikon lakisääteiseen vuosilomaan. Valtion henkilöstöstä kuitenkin arviolta 60 % on virkamiesten pidempien vuosilomien (38 päivää) piirissä, jotka ovat nykyisen laintulkinnan mukaan kaikki lakisääteisiä. Tässä laskelmassa oletamme yksinkertaistuksen vuoksi, että lopuilla on oikeus keskimäärin 28 työpäivän lomaan (todellisuudessa myös 22 tai 30 työpäivän lomia). On lisäksi eräitä ammattiryhmiä, joita vuosilomalaki ei koske, muun muassa opetushenkilökunta.

Sairauspäivien työnantajalle aiheuttamien kustannusten tarkka arvioiminen on hyvin vaikeaa. Tässä laskelmassa sairauspäivän hintana käytetään vuoden 2012 Työvoimakustannustutkimusta, jossa arvioitiin tehdyn työtunnin kustannukseksi keskimäärin 31,6 euroa tunnissa. Kuntasektorilla kustannus oli 29,5 euroa, valtiolla 37,4 euroa ja yksityisellä sektorilla 32,0 euroa tunnissa. Arviot perustuvat viiden päivän työviikkoon, erilaisia työaikajärjestelmiä ei ole huomioitu. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan vuonna 2014 palkansaajien keskimääräinen tehty viikkotyöaika päätyössä oli 34,9 tuntia viikossa, eli noin 7 tuntia päivässä (osa-aikaiset huomioiden). Työntekijöitä on taas valtiosektorilla noin 79 000, kunnissa 430 000 ja yksityisellä sektorilla Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan noin 1,8 miljoonaa.

Kun tarkastellaan palkansaajia, joiden vuosiloma on tasan viisi viikkoa, lisääntyi heidän osaltaan työnantajalle sairaudesta kustannuksia potentiaalisesti aiheuttava aika vuodessa lakimuutoksen myötä noin 10 prosenttia (25/252, työviikkoista huomioidaan viisi päivää, viiden viikon loman ollessa 25 työpäivää viisipäiväisestä työviikosta, mikä on useimmilla aloilla vallitseva tilanne), mikäli oletetaan, että sairaus ei kestä yli kuutta päivää. Kunta10-tutkimuksessa on yksilöity hyvin tarkkaan sairausjaksojen kestot. Niistä voidaan laskea, että alle kahdeksan päivää kestäneisiin sairausjaksoihin kuuluu 68 prosenttia kaikista sairauspäivistä. On huomioitava, että Kunta10-tutkimuksessa sairauspäiviksi on laskettu myös viikonloput, mikä tulee suhteuttaa muihin laskelmiin.

Yksi keino arvioida lomalla sairastamisen seitsemän päivän omavastuun poistamisen vaikutuksia on katsoa muutoksia kirjattujen sairauslomapäivien määrässä. Kuntasektorin osalta (Kunta10-tutkimus) sairauspäivien määrän vuosikertymä kasvoi vuoden 2014 toukokuun (alin lukema) ja joulukuun välillä keskimäärin 0,25 sairaspäivällä työntekijää kohden (kasvu noin 2,2 %), kun erilai-

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
PL 32 (Aleksanterinkatu 4)
00023 Valtioneuvosto • Puh. 029 51 6001
Faksi 09 1606 2160 • www.tem.fi

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
PB 32 (Alexandersgatan 4)
00023 Statsrådet •Tfn 029 51 6001
Fax 09 1606 2160 • www.tem.fi

379891
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY
P.O. Box 32 (Aleksanterinkatu 4)
FI-00023 Government •Tel. +358 29 51 6001
Fax +358 9 1606 2160 • www.tem.fi

nen tilastointitapa korjataan pois. Vastaavan muutoksen aiheuttama kustannus olisi noin 51 euroa vuodessa työntekijää kohden, eli koko kuntasektorin osalta noin 22 miljoonaa euroa vuodessa. Valtiosektorilla vuoden 2015 kesäkuuhun mennessä kertyneen vuosikertymän vertaaminen vuoden 2014 vastaavaan ajanjaksoon tuottaa vastaavasti noin 5 miljoonan euron suuruisen kustannuksen. Yksityisen sektorin osalta kasvu oli EK:n Työaikakatsauksessa kerättyjen tietojen mukaan vuosien 2013 ja 2014 välillä 0,51 sairauspäivää, mikä vastaa 111 euron kustannusta työntekijää kohden, eli 206 miljoonaa.

*Laskukaava: Muutos sairauspäivissä * 7 * työtunnin hinta * työntekijämäärä sektoreittain*

Mikäli oletetaan, että sairauspäivien väheneminen olisi ilman omavastuun poistoa jatkunut vuosien 2007–2013 vauhdilla myös vuosina 2014–2015, voidaan siitä laatia ennuste, jota voidaan verrata toteutuneeseen sairauspäivien kertymään. Ennuste on laskettu sairauspäivien 12 kuukauden vuosikertymästä valtion ja kuntasektorin osalta. Yksityiseltä sektorilta ei ole saatavissa riittävän tarkkoja kuukausittaisia tilastoja ennusteen laskemiseksi. Yksinkertaiseen, 12 kuukautta taaksepäin katsovaan, regressiopohjaiseen aikasarjaennusteeseen perustuvassa arviossa (ks. kuvaajat lopussa) päästään edellisten oletusten vallitessa noin 128 euroon vuodessa kuntatyöntekijää kohden, mikä vastaa noin 55 miljoonaa euroa vuodessa koko kuntasektorin osalta. Tämän arvion uskottavuutta lisää se, että sairauspoissaolot tosiasiassa vähenivät talvikuukausina (paitsi joulukuussa) ja syksyllä, jolloin vuosilomia pidetään vähemmän. Valtiosektorin tilastojen perusteella lasketun regressioennusteen mukaan sairauspoissaolojen vuosikertymä heinäkuussa 2015 ilman lakimuutosta ollut 8,23 päivää työntekijää kohden (todellinen vuosikertymä oli 8,81). Erotuksen perusteella arvioitu kustannus valtiosektorille on näin ollen noin 11 miljoonaa euroa vuodessa.

*Laskukaava: Ero ennusteen ja toteutuman välillä * 7 * työtunnin hinta * työntekijämäärä sektoreittain*

Lakimuutoksen lopullisten työnantajille kohdistuvien kustannusvaikutusten arviointi on kuitenkin tässä vaiheessa vielä osittain ennenaikaista. Voi olla, että ennen pitkää työntekijät ryhtyisivät hyödyntämään oikeuttaan lomapäivien siirtoon sairausajalla nykyistä enemmän, mikäli suunnitteilla olevat lakimuutokset eivät muuta tilannetta. Ennustepohjaisessa arviossa ongelmana on se, ettei vielä tiedetä, mihin lopulliseen tilaan sairauslomien siirto lopulta asettuu, sillä tilastotietoa on olemassa vasta ensimmäisiltä vuosilta.
Omavastuuajan poistamiselle voidaan laskea lisäksi teoreettinen maksimikustannus verrattuna tilanteeseen, jossa kaikki loma-ajan sairaspäivät ennen pitkää siirtäisivät vuosilomaa. Kun huomioidaan tehdyn työtunnin kustannukset, sairausjaksojen keskimääräinen kesto, vähintään viiden viikon vuosilomaan oikeutettujen työntekijöiden osuus, ja oletetaan sairauspäivien jakautuminen tasaisesti ympäri vuoden, voidaan laskea lakimuutoksen teoreettinen työnantajakustannus verrattuna siihen tapaukseen, että kaikki lomalla sairastuneet ryhtyisivät pyytämään vuosiloman siirtoa. Laskelma perustuu vuoden 2013 tilanteeseen, johon lisätään teoreettinen sairauspäivien lisääntyminen. Yksityisellä sektorilla ja valtiolla lasketaan vuoteen 252 työpäivää, kuntasektorilla 365 kalenteripäivää. Ero kuntien, sekä valtion ja yksityisen sektorin välillä syntyy erilaisesta sairauspoissaolojen tilastointitavasta. Yksityisellä sektorilla ja valtiolla tilastoidaan vain sairastetut työpäivät, kunnissa kaikki kalenteripäivät. Työnantajalle sairauslomakustannuksia aiheuttava aika vuodesta lisääntyy siis suhdeluvun mukaan, jossa edellä mainittu osuus vuodesta jaetaan todellisella työssäkäyntiajalla, joka saadaan vähentämällä edellä mainituista luvuista 5 päivää jokaista lomaviikkoa kohti. Yhtä työntekijää kohden kustannus on yksityisen sektorin työnantajalle keskimäärin noin 98 euroa vuodessa. Koko yksityistä sektoria kohden työnantajien kustannus on näin ollen 222 miljoonaa euroa vuodessa. Laskelma perustuu kuitenkin siihen oletukseen, että työntekijät

ryhtyisivät muutoin hyödyntämään täysimääräisesti vuosiloman siirtoa sairaustapauksissa, mitä ei toistaiseksi ole tilastojen valossa tapahtunut. Valtiosektorin osalta vastaavalla logiikalla saataisiin aikaan 14 miljoonan euron teoreettinen kustannus vuosittain. Kuntasektorin osalta summa olisi 66 miljoonaa euroa. On kuitenkin epätodennäköistä, että kaikki työntekijät missään vaiheessa ryhtyisivät siirtämään vuosilomiaan sairauspäivien takia.

Laskukaavat:

*Yksityinen sektori: Sairauspäivien vuosikeskiarvo ennen karenssin poistoa *7 *[0,84 * 252/227 + 0,16 * 252/232] (vuosilomien osuus työpäivistä) * 0,68 (alle 8 päivää kestäneiden sairausjaksojen osuus sairauspäivistä) [= sairauspäivien määrä teoreettinen maksimikasvu edellisen lakimuutoksen takia] * työtunnin hinta * työntekijämäärä*

*Kuntasektori: Sairauspäivien vuosikeskiarvo ennen karenssin poistoa *7 * [0,84 * 365/340 + 0,16 * 365/345] * 0,68 (alle 8 päivää kestäneiden sairausjaksojen osuus sairauspäivistä) [= sairauspäivien määrä teoreettinen maksimikasvu edellisen lakimuutoksen takia] * työtunnin hinta * työntekijämäärä*

*Valtio: Sairauspäivien vuosikeskiarvo ennen karenssin poistoa *7 * [0,4 * 252/224 + 0,6 * 252/214] * 0,68 (alle 8 päivää kestäneiden sairausjaksojen osuus sairauspäivistä) [= sairauspäivien määrä teoreettinen maksimikasvu edellisen lakimuutoksen takia] * työtunnin hinta * työntekijämäärä*

Kuntasektorin osalta on lisäksi huomioitu, että noin 11 prosenttia kunta-alan työntekijöistä on vuosilomalain piiriin kuulumatonta opetushenkilökuntaa.

Työnantajille lainmuutoksesta aiheutuneista vuosiloman siirtojen lisääntymisestä koituvat kustannukset asettuvat siis seuraavaan vaihteluväliin (edellisten oletusten vallitessa):

- Valtio: 5–14 miljoonaa (ennustepohjainen arvio 11 miljoonaa)
- Kuntasektori: 22–66 miljoonaa euroa vuodessa (ennustepohjainen arvio 55 miljoonaa)
- Yksityinen sektori: arviolta 206 miljoonaa (epätarkka), enintään 222 miljoonaa euroa vuodessa

Alaraja vastaa siis sairausjaksojen lisääntymisen aiheuttamia kustannuksia verrattuna vuoden 2013 tasoon. Yläraja on teoreettinen maksimikustannus, minkä lakimuutoksen voidaan olettaa enintään aiheuttavan.
Yksityisen sektorin osalta EK:n Työaikakatsauksessa havaittu sairauspäivien kasvu (0,51 sairauspäivää) on lähellä valtion ja kuntien osalta tehtyä ennustepohjasta arviota (0,56 ja 0,62). Täten lukema on uskottava, vaikkei kuukausittaista dataa olekaan käytössä.

Tämän taustamuistion laskelmia on korjattu etujärjestöjen antaman palautteen perusteella.

Ennustepohjaisen arvion kuvaajat valtion ja kuntien osalta

